

Bøger

Skoleforeningen har været med til at udgive tre børnebøger, som har Sydslesvig som emne.

Side 8

// Beslutningen tager udgangspunkt i barnets tarv og de pædagogiske hensyn.

Udo Jessen, Skoleforeningens formand om skolesammenlægning.

Side 7

Nydam-skolen

Læs om skolehverdagen i Sønderborg.

Side 4 og 5

Delstatsinitiativ for mere ligestilling

Møde

Forbundsregeringen skal ligestille de danske skoler med det tyske, når de deler ud til sanering og renovering af bygninger, siger delstatens mindretalskommitterede Johannes Callsen.

Den slesvig-holstenske landsrege-

ring vil starte et initiativ, som kræver, at det bliver muligt, at de danske skoler og dagtilbud i Sydslesvig bliver omfattet af den pulje, hvor forbundet stiller penge til rådighed til sanering af blandt andet skolebygninger. Det sagde landsregeringens mindretalskommitterede Johannes Callsen (CDU) på et møde med Skoleforeningens formandskab og direktion i Slesvig forleden.

- De institutioner, som ikke er

kommunale (Freie Träger), har de samme udfordringer som de offentlige institutioner, når det handler om energetisk sanering eller renoveringer. På det område har vi brug for, at tilskudsreglerne bliver ændret, sagde Johannes Callsen.

Helt logisk

Skoleforeningens formand Udo Jessen hilser initiativet velkommen.

- Det er helt logisk, at alle dem, der uddanner børn og unge, på lige fod kan få gavn af disse midler. Alle børn er lige meget værd, og det samme er alle skatteborgere, uanset om de har børn på en offentlig tysk skole, en dansk skole eller en tysk privatskole, sagde han.

Det var første gang, at Johannes Callsen besøgte Skoleforeningen i sit nye embede. Og han tog sig god tid til både at få en rundvisning på Got-torp-Skolens børnehave og skolen.

Her fik han et godt indtryk af mindretalskolernes forskelle og ligheder med de offentlige tyske skoler.

- Det økonomiske pres er det samme, uanset om man driver en dansk eller en tysk skole, sagde Udo Jessen.

Det, der er forskelligt er pædagogikken og Johannes Callsen var meget nysgerrig omkring blandt andet førskolearbejdet, altså overgangen mellem børnehave og skole. Her er de to institutioner i Slesvig eksemplariske. Den glidende overgang er ikke kun pædagogisk, men også fysisk, idet den bygning, hvor førskolelevere fra tre danske dagtilbud holder til, ligger midt imellem Got-torp-Skolens børnehave og skolen - med en direkte tilgang til begge institutioner.

Andre emner var vuggestueudviklingen og skolefritidsordningerne.

Det andet politiske emne, der blev diskuteret på mødet, var dagtilbud-

skontorets udfordringer med at sende danske skrivelser ind til de tyske myndigheder. Mens der på skoleområdet stort set ikke er problemer i forhold til undervisningsministeriet i Kiel, er der udfordringer for dagtilbuddene i Flensburg by. Tilsynet med dagtilbudsområdet for de amtsfrie byer i delstaten ligger ved forvaltningen i byen Kiel, og her kræver man tyske oversættelser på alt dokumentation, om det nu er en regning eller et pædagogisk koncept.

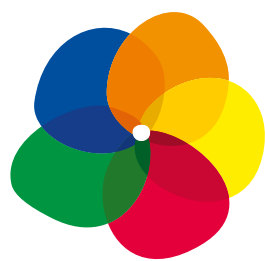
- Vores egne, men også myndighedernes, krav til dokumentation bliver større og større. I forhold til de amter der har danske daginstitutioner er det helt uproblematisk, at vi sender vores dokumentation på dansk. Men sådan er det ikke i Kiel, og det giver os en masse unødvendigt arbejde, sagde dagtilbudschef Petra von Oettingen, og Johannes Callsen lovede at se på sagen.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Efterskolernes Dag på A. P. Møller Skolen gav de unge sydslesvigere mulighed for at få efterskolelivet helt tæt ind på kroppen og afprøve noget, de har lyst til. Et af de store hits var at komme ud og slås med sværd sammen med eleverne fra Efterskolen Epos.

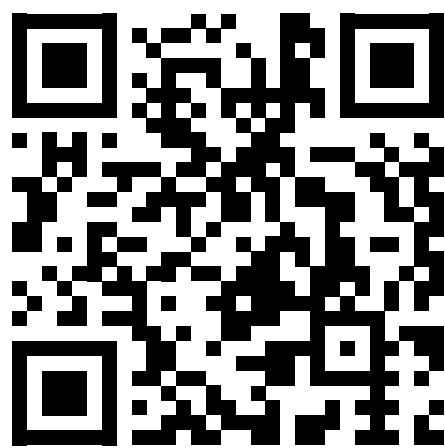
Læs mere side?

MINORITY SAFEPAK INITIATIVE

DU ER IKKE ALENE. EN MILLION
UNDERSKRIFTER FOR MANGFOLDIGHED I EUROPA

www.minority-safepack.eu

SKRIV UNDER NU!

Vi mangler kun få underskrifter.

Initiativets sidste dag er den 3. maj

Leder

Hårdt men ikke håbløst

I 2017 havde vi ikke kun et landdagsvalg i Slesvig Holsten og et forbundsvalg i hele Tyskland, men vi havde i Skoleforeningen også valg til samarbejdsråd, fællesråd, styrelsen og formandskab. Det betyder, at mere end 500 mennesker inden for foreningen har sagt ja til at overtage ansvar i deres daginstitution, på deres skole og/ eller i fællesrådet og styrelsen.

Det betyder rigtig meget for en forældrestyret forening, at der er så mange medlemmer, som står parate til at overtage et ansvar for budgetter, overordnede principper, valg af nye ledere, men også de forandringer på deres institution, som er hårde at bære. Her taler jeg selvfølgelig om beslutninger, der eventuelt munder ud i sammenlægninger eller endda lukninger af en institution.

At være del af en bestyrelse, styrelse, samarbejdsråd, kommuneråd, landdag eller forbundsdagen betyder altid, at man er en aktiv medborger i et demokratisk system, og at man har sagt ja til at varetage et embede og dermed til at påtaget sig et ansvar for andre, for helheden.

Jeg har derfor dyb respekt for alle de mennesker i Skoleforeningen, mindretallet, ja i hele republikken, som er villige til at overtage og påtage sig et ansvar.

Desværre betyder det at være med i bestyrelser ikke altid kun glæde ved at kunne være med til at organisere, bestemme principper og have indflydelse på udviklingen. Af og til kommer man til at føle ansvarsbyrden trykke ekstra hårdt. For det handler ikke kun om at tage beslutninger om en sommerfest, årets deltagelse i Årsmødet og regler for mobiltelefoner. Det handler også om at diskutere besparelser, sammenlægge eller nedlægge.

I de næste år vil Skoleforeningen være nødt til at spare mange penge for at rette op på vores økonomi og for at give mulighed for en pædagogisk videreudvikling. Vi skal også gøre os klar til at implementere IT i systemet i et omfang, som vi aldrig har kendt før, og som er absolut nødvendigt, hvis vi altså vil holde fast i, at vores børn skal forberedes til den digitale verden, de vil møde i erhvervslivet og på de videregående uddannelser. Spørgsmålet omkring, hvordan vi takler opgaven, har givet, og vil i indværende år give os søvnløse nætter og mavepine både i direktionen og i styrelsen, men sandelig også i nogle samarbejdsråd og i fællesrådet.

Skoleforeningen har allerede i mange år haft en demokratiforståelse, der er bygget op på inddragelse. Man kan altid diskutere i hvor stort et omfang inddragelsen skal foregå, men da vi lever i et parlamentarisk demokrati taler jeg her i første omgang om inddragelse af de valgte repræsentanter og organer. Som valgt samarbejdsmedlem kan man komme i den situation, at man pludselig er del af en beslutningsproces, som ikke har den mindste chance for at blive modtaget med klapsalver i distriktet! Det er ikke nemt, ja det er nogen gange rigtig svært.

Jeg har stor forståelse for, at der så er nogle, der i de nævnte situationer giver udtryk for, at man vil le ønske, at styrelsen eller fællesrådet traf en beslutning for så at forholde sig til den bagefter. Sådan gjorde Skoleforeningen i »gamle dage« - men det er ikke styrelsens demokratiforståelse i dag. Vi mener i styrelsen tværtimod, at inddragelse af samarbejdsrådene i spørgsmål omkring for eksempel sammenlægningen af Store Vi Danske Skole og Vanderup Danske Skole er et tegn på respekt over for de valgte repræsentanter og deres kompetencer.

De seneste års »nye« måde at organisere Fællesrådsmøderne på er en stor succes, idet vi f.eks. inddrager forældrevalgte i processen omkring nye læringsplaner, og skal derfor også definitivt videreudvikles.

Jeg vil have lov til at sige det klart og tydeligt. Vi går med sikkerhed hårde, men ikke håbløse, tider i møde. Videreudvikling betyder altid, at ting bliver nødt til at forandre sig, og det ikke kun fordi økonomien trykker. Samfundet har forandret sig, og dermed også de forventninger vi forældre har til en skole eller en daginstitution. Det må vi selvfølgelig tage højde for.

Med hensyn til informationsveje og omfang helt generelt, men også konkret med hensyn til Store Vi og Vanderup, vil jeg gerne pointere, at Skoleforeningens styrelse altid diskuterer udvikling, afvikling og forandring ud fra et helhedsbegreb, som indebærer både en pædagogisk, en økonomisk og en mindretalsindfaldsvinkel.

Informationsrækkefølgen, efter at der blev indledt en proces, er og kan efter vores bedste overbevisning ikke være anderledes, at vi i første omgang informerer de direkte af processen ramte personer, og det er forældrene, repræsenteret via deres valgte samarbejdsrådsmedlemmer, og vores medarbejdere.

Samarbejdsrådene, lederne og medarbejdere bliver informeret først, og sidder dermed inde med alle de informationer vi er i besiddelse af, og de har dernæst ansvaret for, at informationerne kommer ud til forældrene, og at der ikke opstår mere uro end nødvendigt. Er processen sat i gang, informeres alle de andre af en eventuel beslutning berørte grupper.

Der kommer til at ske mange forandringer i skoleforeningen i den næste tid, og det er ikke alt, hvad der venter os, som nødvendigvis vil gøre os lykkelige. Men Skoleforeningen står stabilt og godt i det sydslesvigske landskab, og jeg er på ingen måde bange for, at der skal ske forandringer af den kaliber i mange år frem.

Der skal forandringer til for, at alt kan forblive som det er (»Leoparden « 1959, G.T.di Lampedusa) Vi arbejder på sagen.

Udo Jessen, formand

Sydslesvigs stormester i oplæsning

Læsning

Niveauet stiger fra år til år, siger dommer Liselotte Wiemer.

Silas Zielke fra 5. klasse på Satrup Danske Skole er Sydslesvigs stormester i oplæsning. I alt var der otte oplæsere fra danske skoler i Sydslesvig, som dystede om titlen. Konkurrencen blev afholdt på Flensborg Bibliotek. Om den sydslesvigske stormester også deltager i finalstævnet i Vejle er ikke sikkert. Den ligger i år nemlig i den sydslesvigske påskeferie. Sidste år var det Lamia El Mrabt fra Harreslev Danske Skole, som vandt finalen og blev hele Danmarks stormester i oplæsning.

Dommerpanelet bestod igen i år af litteraturkritiker ved Weekendavisen Liselotte Wiemer, Susanna Christensen - børnebibliotekar og fortæller på Flensborg Bibliotek og Steffen Larsen - og ungdomsbog anmelder

ved Politiken.

- Niveauet var skyhøjt, og det stiger hvert år, sagde Liselotte Wiemer, da hun præsenterede vinderen. Silas vandt, fordi han har sin helt egen stil. Man kunne mærke ham selv, da han læste op, sagde hun.

Rockmusik

Under arrangementet stod Julie Sösemann og hendes band The Company for underholdningen. De kom med en bragende koncert for de fremmødte skoleklasser. Steffen Larsen præsenterede desuden tre nye billedbøger, som er blevet til i et samarbejde mellem Jaruplund Højskole, Center for Undervisningsmidler ved Dansk Skoleforening for Sydslesvig samt Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. Projektet er blevet finansieret af sydslesvigudvalget.

Driftsrådvalg i Skoleforeningen

Medbestemmelse

Skoleforeningens mere end 1600 ansatte skal til at vælge et nyt driftsråd.

Mandag, den 07. maj afholdes der driftsrådvalg i Dansk Skoleforening for Sydslesvig. Det kan enten ske ved, at man møder op i mødelokalet Island på Christian Paulsen Skolen i Flensborg mellem klokken 9 og 16 eller ved brevvalg. De nødvendige valgpapirer udsendes sammen med en vejledning. Brevene skal være i hænderne på valgbestyrelsen senest klokken 12 samme dag.

Medlemmerne skal stemme på valglister. Alle valgberettigede medarbejdere kan indlevere forslagslister inden fredag, den

06.04.2018 kl. 12:00 i skriftlig form til valgbestyrelsen. Forslagslisterne skal være underskrevet af mindst 50 valgberettigede medarbejdere.

Indleveres der flere forslagslister, foregår valget efter reglerne for listevalg (Listenwahl). Bli- ver der kun indleveret ét gyldigt valgforslag, foregår valget efter reglerne for personvalg (Personwahl). Den offentlige stemmeoptælling finder sted mandag, den 07.05.2018 fra kl. 16:00 i mødelokalet Island.

Der skal vælges 17 medlemmer til Driftsrådet. Mindst fire af dem skal være mænd, som er mindretalsgruppen i Skoleforeningen, da der er ansat 1129 kvinder og 402 mænd ved Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen

Birgit Schumacher-Jürgensen

Lars Kofod-Jensen

Petra von Oettingen

Eberhard von Oettingen

Redaktion og layout:

Daniel Dürkop

Tekster Daniel Dürkop, Georg Buhl

Tlf. 0461-5047104

kommunikation@skoleforeningen.org

Samfundsfag rykker fra skolen ud i samfundet

FOTOS: ANNELISE MØLVIG

Undervisning

I stedet for kun at læse i bøgerne om demokrati og valg samt forbundsstatens, delstatens og kommunernes arbejdsområder ser eleverne fra 10. klasserne på Gustav Johannsen-Skolen selv stederne og lytter til de mennesker, der forvalter vores samfund.

/// Det er ikke så kedeligt som at sidde i klasseværelset!

Det er bedre selv at være her og kunne stille spørgsmål og få svar end at høre om det i skolen, siger Lenya Ove fra den ene af Gustav Johannsens Skolens 10. klasser.

Hun sidder sammen med alle sine klassekammerater i byrådsalen på Flensborg Rådhus. På talerstolen står Flensborgs bypræsident Swetlana Krätzschmar, CDU, og fortæller, hvordan byrådet arbejder.

- Som politikere repræsenterer vi borgerne, men vi kan ikke bestemme alt. Vi har også brug for en forvaltning for at kunne udvikle byen, siger hun og fortæller, at kommunen ikke kun arbejder med de ting, byrådet beslutter.

- Vi skal også implementere reglerne fra delstatsregeringen, fra forbundsregeringen og fra EU, siger hun.

Mindretalspolitik

Senere udfordrer SSWs kommunikationsmedarbejder, Karin Haug, eleverne ved at spørge, hvad kommunen egentlig selv kan bestemme. En forsøger sig med priserne på bybusserne, men nej. Karin forklarer, at byen skal følge en særlig Slesvig-Holsten takst, men så kommer eleverne i tanke om byens forsyningsselskab, Stadtwerke.

- Flot, lyder det begejstret fra Karin, og næste elev, der nævner byens støtte til sportsforeningerne i form af haller, fodboldbaner og belysning etc., får samme salut.

Herefter kom der gang i eleverne: rådhuset, Deutsches Haus, byens museer og meget mere.

Swetlana Krätzschmar fortalte, at byrådet fokuserer meget på det dansk-tyske samarbejde og på besøg fra udlandet.

- Sidste år modtog vi besøg fra 21 lande, mange kommer for at høre om vores mindretalspolitik. Vo-

res samarbejde hen over grænsen er forbilledligt for hele Europa, sagde Swetlana og fortsatte:

- Mange af konflikterne i Europa bunder i en forkert mindretalspolitik.

Ud over møder går meget af hendes tid med at planlægge byrådsmøder sammen med Flensborgs overborgmester, Simone Lange, SPD.

- Det er vigtigt, vi forhandler med hinanden. Der er ikke noget alterna-

tiv til demokrati. Jeg ved det. Jeg har selv prøvet at leve i to diktaturstater (Ukraine og DDR, red.), sagde Swetlana Krätzschmar til Gustav Johannsen-eleverne.

Nærværende

Efter at have lyttet til og stillet spørgsmål til bypræsidenten tog Karin Haug fra SSW over. Hun udfordrede eleverne, der måtte svare på alt fra valgdeltagelse til antallet af

partier og medlemmer i byrådet. De kom også ind på, hvordan de socialt belastede områder i byen, som for eksempel Nordbyen, kan blive mere attraktive.

- Vi sad lige der, hvor det foregår, sagde Sophia Meier Hansen, da eleverne bagefter tog op på 13. etage for at se udsigten. Det var dog så tåget, at man kun svagt kunne skimte bilerne på p-pladsen lige under.

- Det er ikke så kedeligt som at sidde i klasseværelset, syntes Mikeline Hansen, og Merit Meta Meyer supplerede:

- Det var spændende, også fordi det handler om os. Det er meget bedre selv at være der end at høre om det.

Det allerførste, der mødte 10. classes eleverne i samfundsfag efter sommerferien var forbundsvalget 24. september. Lærerne Sönke Wisnewski og Antje Linde benyttede det til tre ugers intensiv undervisning i valg og demokrati. Derefter besøgte de forbundsdagen i Berlin, hvor de blandt andet mødte en medarbejder og forbundsmedlem Sönke Rix, SPD, fra Egernførde.

Samfundsborgere

Der står en gruppe piger sammen på

udsigtsplatformen. Inden 10. klasse interesserede de sig ikke meget for politik, men flere af dem siger, at de nu er begyndt at interessere sig for politik og følger meget mere med.

- Nu har vi mødt dem og ved, hvad de snakker om, siger de og fortæller, at de efter turen til forbundsregeringen skulle aflevere en stor opgave.

Næste større punkt på dagsordenen bliver at møde Anke Spooren-donk fra SSW, tidligere vicepræsident i den slesvig-holstenske landdag, og høre hende fortælle om arbejdet i landdagen.

- Vi ved jo, at eleverne er mere interesserede, når de kommer ud og ser tingene selv, siger Sönke. Både han og Antje kan mærke, at eleverne har fået en langt større viden om, hvordan samfundet er sat sammen, end de ellers ville have fået.

- Vi har også været mere udfarende i år, end vi var sidste år, siger Antje og håber, at det kan fortsætte.

- Det er jo vores opgave at opdrage de her mennesker til at være gode samfundsborgere.

Nibøl Børnehave

Nybygning

Børnene fra Nibøl Børnehave var i denne uge på besøg på byggepladsen, hvor deres splinternye børnehave er ved at blive bygget. Bygningen skal stå klar til indflytning efter sommerferien, og det glæder både børnene og deres pædagoger sig allerede rigtig meget til. Udover en rundvisning var børnene med til at mure en tidskapsel ind i en af bygningens mure. Den blev fyldt med mønter, dagens avis, tegninger fra byggeriet og et billede, som børnene have malet til anledningen. Det var et træ med blade, som var lavet af børnenes fingeraftryk.

Den nye daginstitution kommer til at rumme to grupper med børn over tre år og to grupper med vuggestuebørn. I alt vil der dermed være plads til 60 børn. De tyve vuggestuepladser er de første i Nibøl.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Vil du være med til at forme Flensborg Avis?

Tilmeld dig til fokus-grupperne hos:
Lasse Thomas-Thiering
lt@fla.de
0049 174 198 13 33

Læs hele annoncen på side 5 i dagens avis.

FLENSBORG AVIS

Lærerne er i Himmelummet, og eleverne arbejder på gangene

Skolereform

På Nydamskolen har lederne overtaget kommunens skoleforvaltningsopgaver og lærerne er ansatte med fast tilstedeværelsestid. Det er loven om lærernes tjenestetid og folkeskolereformen fra 2013, der har villet det sådan.

Sønderborg. Nydamskolen ligger i Vester Sottrup ved Sønderborg og hører til Sønderborg kommune. Den har haft besøg af lærere og kollegaer fra Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg. Lærerne og pædagogerne fra Cornelius Hansen-Skolen brugte en hel pædagogisk dag - fra kl. 8 til 16 på besøget.

Emnerne for turen var »Ledelse, Årgangsteam, Klasseteam og Lærereforberedelse. Derudover overværede lærerne undervisningen. Gæsterne fra Cornelius Hansen-Skolen var her delt op i otte grupper. Hver gruppe overværede to forskellige klasser. To gange to lektioner.

Fokus' journalist har taget turen i Cornelius Hansenskolen fodspor for at tage forældre, lærere og interesserede med gennem en hverdag i en folkeskole i Danmark

Mødet med FOKUS

Allerede på vejen ind til skolen bliver man præsenteret med slogans, talemåder og pædagogiske slagord om at være sammen. »

Ansvarlighed, Trivsel, Anerkendende tilgang og Glæde«, står der skrevet over indgangsdøren til skolen.

- Er der noget, jeg kan hjælpe dig med, spørger en dame, der er ved at gøre rent, med det samme jeg kommer ind ad døren?

- Ellers tak. Jeg venter her, jeg har en aftale med en lærer, der hedder Mario, svarede jeg.

Klokken er halv ni. Rundt på gangene er der seks grupper unge skoleelever. De er tydeligvis i gang med at forberede et emne. De har papir og blyant foran sig og ser optagede ud.

Her til venstre for indgangen står der en kopimaskine. Ved den står der fire skoleelever på ca. 13 år. En af pigerne kommer hen til mig og spørger.

- Er der noget, jeg kan hjælpe dig med. Svaret gentager sig. Det er nok fordi, jeg står med taske i hånden og fotoapparat om halsen, at de kan se, at jeg ikke hører til på skolen.

Jeg stiller udstyret på en bänk langs væggen. Over bænken hænger der tre plakater med små sætninger med visdomsord, der sætter tanker i gang. Jeg tager et billede af dem. På den ene står der.

» Hvis du bliver ved med at træde andre over fødderne, ender du med at gå i meget små sko.«

Nu kommer der en tredje person med en taske i hver hånden, ind ad døren. Vedkommende går målrettet hen til mig, selv om jeg står kigger interesseret på en ny planche med teksten. »Se på det jeg gør, i stedet for det, jeg ikke gør.«

Hun spørger ligeledes, om hun kan hjælpe. Svaret gentager sig.

- Jeg venter på Mario, siger jeg.

- Så kan du bare gå med mig. Mario sidder oppe i »Himmelummet«.

Himmelummet er et lokale på

første sal. Her har alle lærere hver sin egen arbejdsplads.

I 2013 blev de danske læreres arbejdstidsaftaler med kommunerne sagt op. Det medførte en konflikt. Denne konflikt mellem lærerne og arbejdsgiverne blev dengang afsluttet ved et lovindgreb.

Det danske parlament - Folketinget - indførte nye arbejdstidsregler for lærerne ved en lov i Folketinget. Lærernes arbejdsbetingelser blev på den måde til uden forhandlinger med lærerne.

En af delene i denne lov er nu den, at læreren skal undervise 27 timer om ugen, og de skal være til stede på skolen i 35 timer om ugen.

Lærernes samlede ugentlige timeantal er på 41,5 timer. Det er, fordi en lærer kun har 200 arbejdsdage på skolen om året.

Tiden fra de 27 timer op til de 35 timer bliver kaldet »Tilstedeværelse«. Det er timer, hvor lærerne skal

Michael Pedersen blev ansat på Nydamskolen i 1979. I 1994 blev han leder af skolen, og det har han været siden. Trappen i baggrunden fører op til lærerarbejdspladserne, »Himmelummet».

forberede sig, og hvor de skal afholde deres møder.

Da lærerne efter den nye lov skal være til stede på skolen, skulle der også indrettes arbejdsrum og arbejdspladser til alle lærerne.

På Nydamskolen er der nu på første sal indrettet arbejdspladser til alle lærerne. Der er en arbejdsplads til hver lærer. Der har de så deres personlige ejendele og undervisningsmateriale.

Arbejdspladserne på Nydamskolen er fordelt i to lokaler ved siden af hinanden. Det ene er til de lærere, der gerne vil have ro, når de arbejder. I det andet bliver der snakket sammen, hvis det er nødvendigt.

Rundt på skolen er der flere mødelokaler med plads fra fire og op til 20 personer.

Da lærernes arbejdspladser på Nydamskolen er lige oppe under taget, er rummene blevet døbt »Himmelummet«.

Tilstedeværelse og Årgangsteam

- Skal vi ikke flytte Peter et niveau op i tysk, spørger Mario sin kollega Louise om. De to lærere sidder overfor hinanden ved hver sit skrivebord i Himmeriget. Det er det første, jeg hører, da jeg møder Mario.

De er ved at koordinere tyskundervisningen på 7. årgang. På 7. årgang er der 69 elever.

De lærere, der har med 7. årgang at gøre, udgør et team. Et lærerteam. Lærerne i det team underviser ikke på andre årgange.

- På den måde har vi altid let ved at samles, og vi kender alle eleverne. Samtidig har vi også altid en vikar i huset, der kender eleverne.

- Smart ikke? siger Mario.

Team

Louise og Mario har lige nu tilstedeværelsesstimer, fælles forberedelse. De arbejder i samme team. På Nydamskolen udgør hver årgang et team.

De har tre tyskhold sammen. De kender hinandens elever, og de gennemgår lige alle de elever på 7. årgang, der har tysk.

De 17 verdensmål

Derefter - Kl. 9:50 - går de over i den afdeling af skolen, hvor 7. årgang holder til. På vejen kommer Mario og Louise gennem Læringscenteret (Skolebiblioteket et stort åbent rum fyldt med viden).

På gangene er der utallige indretninger, hvor elever sidder og arbejder, inden vi kommer over til 7. klassernes område. De har tre klasselokaler og gangarealer til rådighed.

Her befinder de fleste af de 67 elever, der går på 7. årgang, sig.

Uden at hæve stemmen og i forbitarten siger Mario til dem.

- Mastergruppen i matematik, I skal gå over i B6, resten går med Louise og mig.

Inde i en af klasserne fordeler ca. 50 elever sig ved borde, i grupper, andre på en hjørnesofa og andre igen

står i små grupper langs vinduerne.

Louise tager ordet. Fortæller eleverne, at de skal arbejde med »De 17 verdensmål«.

Eleverne falder til ro. Sammen leder de to lærere i løbet af 15 minutter eleverne ind på emnet. De introducerer arbejdsmetoden og hjælper dem i gang.

Inden de bliver sat i ud i forberedte grupper, fører Louise dagens protokol ved enkeltvis og hurtigt at råbe elevernes navne op.

- Louise og jeg befinder os i Læringscenteret, siger Mario.

Der kommer I gruppevis og præsenterer jeres emner for os, og der kan I få vejledning i det omfang, I har brug for det.

Klokken 11:20 er eleverne færdige.

Lederne med stort L

- Nå, der er du, siger Michael Pedersen, da han får øje på mig. Han er skolens leder.

Klokke er 11:20, og der er nu et frikvarter på 35 minutter. Han sidder på lærerværelset sammen med fire lærere og smaltalker. Han rejser sig og kommer mig i møde. Der er ikke særligt mange lærere i lærerværelset.

På spørgsmålet om hvor de andre er, får jeg at vide, at en del er i Himmelummet.

Vi går sammen ind på Michaels kontor. På gangen uden for kontoret står der en model af Nydambåden. Inde på kontoret er der to ryddede arbejdspladser, og der er kunstværker af Herup på væggene. På den ene væg er der en whiteboardtavle, der med linjer og tekst er forberedt til udvikling og problemløsningsamtaler.

- Ja, for nylig fik jeg lyst til at få Herup op og hænge igen, siger Michael og smiler.

Han blev ansat på skolen i 1979, og han har været leder der i over 20 år.

- Jeg kan ligeså godt sige det med det samme. Jeg forvalter 24 millioner kroner. Skolens lederteam består af 2,7 fulltidsstillinger. Lederne har ingen undervisningstimer.

Om vi bruger mere eller mindre end før, vi fik forvaltningsansvaret, ved jeg ikke.

Atmosfæren er afslappet, og Michael har svar på alle principielle spørgsmål.

Når han skal svare på konkrete

tal, går han ind ved siden af i sekretariatet til en af de to medarbejdere, der styrer hele skolens administration af lærere, timeforbrug, materialeforbrug.

- Der kan jeg til enhver tid få en status over, hvor jeg står på alle områder, siger skolelederen.

Til denne administration har den administrative leder et computerprogram, der hedder Trio Lærerplan.

Leder og ansatte

- Meningen med loven om de nye arbejdstidsregler og udviklingen i folkeskolen fra 2013 var i princippet, at lærernes arbejdsplads skulle ligne en almindelig arbejdsplads med en leder, der ledede, og ansatte, der er på arbejde, fortæller Michael.

Det Pædagogiske LæringsCenter PLC er et meget brugt område på Nydamskolen. Det er et udvidet skolebibliotek. Her samles elever og lærere ofte til en fælles erfaringsudveksling. - Det er et meget brugt sted, fortæller Jytte Paulsen, der sammen med en kollega er passer centret.

Princippet har Michael ikke så mange meninger om. Men han brød sig ikke om den måde den nye aftale blev til på. Nemlig at de ansatte nu skulle arbejde efter en lov og ikke efter en aftale, som der er tradition for i Danmark.

Derfor gik lederne til Sønderborg kommune sammen med den lokale fagforening, for at få etableret et fælles grundlag til administration af lærernes arbejdstid.

- Vi har ingen bunden aftale, men vi har et grundlag, som lederne kan lede ud fra, siger skolelederen

Og en sådan aftale fik de. Hvilket 74 andre af Danmarks 98 kommuner også har gjort.

For Sønderborgs vedkommende ser administrationsgrundlaget for lærerne lidt forenklet sådan ud.

En gruppe elever venter på at komme til konsultation hos deres lærere. Denne vejledning finder også sted i Det Pædagogiske Læringscenter.

Nydamskolen

- Skolevej 21
- 6400 Sønderborg
- Danmark
- Leder Michal Pedersen
- www.nydamskolen.dk
- Børnehaveklasser, SFO, Hal,
- Skolebestyrelsen Tommy Fischer
- Budget, skolen selv forvalter: 24.000.000 kr.
- Antal elever 450
- Antal lærere 32
- Spor: 11
- Tilbud efter skoletid: SFO 1 spor 0. - 3. klasse

Elever fra 7. årgang diskuterer deres resultater med Louise og Mario. De arbejder i grupper. Her er de i skolens Læringscenter. Det er et centralt lokale midt i Nydamskolen, hvor elever og lærere tit mødes i læringsprocessen.

Lærerne skal som udgangspunkt undervise 27 timer om ugen. De skal være på skolen i 35 timer om ugen. Tilstedeværelse hedder det. Og den enkelte lærer kan pr. år selv forvalte 240 timer. Selvfølgelig.

Alle lærere kan til enhver tid gå ind i sekretariatet og få en status på deres aktuelle timeforbrug.

Hvis lærerne har andre faste opgaver, der ikke har direkte med undervisningsforberedelse at gøre, modregnes det i de 27 timer, de skal undervise i.

- Og vi er ikke så strenge. Hvis der kommer en lærer og beder om at flytte tilstedeværelsestiden fra skole til hjemmet, får han lov til det, når det giver mening i forhold til opga-

ven, siger Michael.

Lederen er stort set ikke i kontakt med kommunen. De forvalter alle områder selv

-Hvis jeg bruger for meget et sted, skal jeg spare et andet sted, så enkelt er det, siger han.

Skolens organisation

Skolen er delt op i selvforvaltende

enheder.

Der er årgangsteams, og der er afdelingsteams.

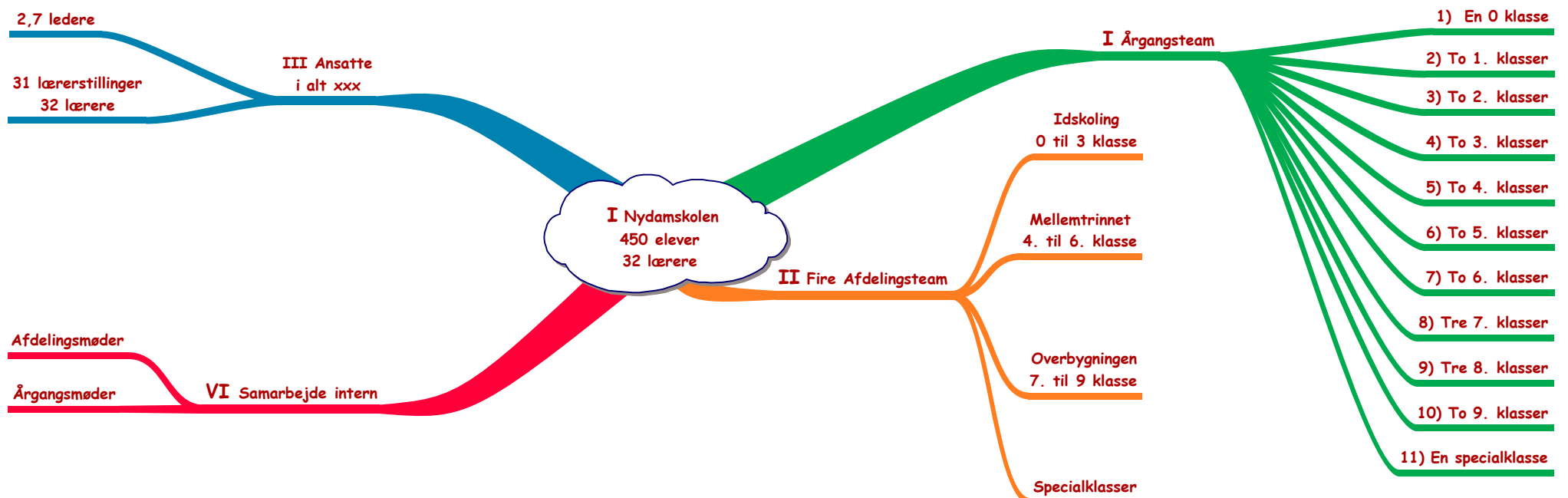
Hver årgang har et fast team af lærere. Disse team kaldes årgangsteam. Dem er der elleve af, da skolen har ni årgange, en O. klasse og en specialklasse.

De elleve årgange er igen delt ind i fire afdelinger. Afdelingsteam.

Det er de teams, personale pleje og udvikling, lederen arbejder sammen med. Teamene er selvforvaltende.

Midt i det hele banker det på døren. Det viser sig, at det er to elever, der skal have en samtale med skolelederen om, hvordan man passer på sin skole.

Da snakken er færdig, takker journalisten farvel.

Skoleforeningens nyvalgte styrelse

Forædre demokrati

Skoleforeningens forældre har inden sommerferien valgt de nye styrelsesmedlemmer for en treårig periode. Fokus præsenterer i en lille serie de nye og gengangerne, som kommer til at sidde ved styrelsesbordet i de kommende år.

Lars Tychsen Petersen, 53 år, amtskonsulent for SSF i Sydtønder Amt. Gift med Rita, 3 børn: Lena 18, Marc 17 og Pia 15.

Hvorfor har du sagt ja til at fortsætte i Skoleforeningens styrelse?

Efter at have været en del af samarbejdsrådet på Jens Jesen-Skolen fortsætter jeg i Skoleforeningens styrelse, fordi det er der, man kan have indflydelse på de ting, der sker inden for vores skole- og daginstitutionsverden.

Hvor ser du behov for udvikling i Skoleforeningen i de kommende tre år?

Skoleforeningen står kontinuerligt foran udfordringer, der kræver forandring. Det største behov er daginstitutionsområdet. Det er tvingende nødvendigt, at vi har en vuggestue ved hver daginstitution – der er lang vej endnu.

Det næste er digitaliseringen. Vi bliver nødt til at skaffe de nødvendige forudsætninger for en fornuftig undervisning – også i landområdet.

Hvad synes du fungerer rigtig godt i Skoleforeningen/ hvor har der været en god udvikling i de seneste tre år?

Der har været en god udvikling inden for vuggestuerne – men vi er langt fra færdige. Det tager stadigvæk alt for lang tid fra ide til udførelse.

Søren Harnow Klausen, 51; år, professor i filosofi ved Syddansk Universitet; gift med Karin, far til Anton (19) og Wilhelm (15)

Hvorfor har du sagt ja til at fortsætte i Skoleforeningens styrelse?

Jeg synes vi har haft et meget konstruktivt samarbejde i Styrelsen i den seneste valgperiode, herunder også med den nye ledelse. Vi har sat

gang i vigtige processer, fx udvikling af skolestrukturen, forbedring af kontakten til Danmark og større inddragelse af fællesrådsmedlemmerne, og jeg vil gerne være med til at føre disse processer til dørs. Det kan tage tid at komme rigtigt ind i sagerne, så jeg vil gerne bruge den indsigt, jeg har opnået i min første periode i Styrelsen.

Hvor ser du behov for udvikling i Skoleforeningen i de kommende tre år?

Jeg mener fortsat, vi kan blive bedre til at inddrage fællesrådsmedlemmer, samarbejdsråd og forældre i almindelighed i udviklingsarbejdet. Vi er gode til at oplyse om baggrunden for vores beslutninger, men mindre gode til at tage forslag op og arbejde vedholdende og målrettet med dem. Vi skal også blive bedre til at synliggøre, hvordan forældrene faktisk sætter et fingeraftryk på udviklingen.

Der kan også stadig være en tendens til at sætte mere overordnede og langsigtede diskussioner til side, fordi der altid er presserende praktiske spørgsmål om økonomi eller enkeltsager, som sluger opmærksomheden.

På skoleområdet er der behov for at sikre, at vores gymnasieuddannelse virker tilstrækkelig attraktiv, så den kan konkurrere med uddannelserne nord for grænsen. Der er også behov for at sikre mere ensartet kvalitet, så elever på forskellige skoler kan forvente det samme mht. kontakt til Danmark, udvikling af deres danske sprog, varieret og moderne undervisning osv.

Hvad synes du fungerer rigtig godt i Skoleforeningen/ hvor har der været en god udvikling i de seneste tre år?

Der gjort meget for at inddrage forældrerepræsentanter, både os styrelsesmedlemmer og fællesrådsmedlemmer og andre. Der er kommet fokus på pædagogik og samarbejdet med Danmark. Organisationen er blevet udviklet og professionaliseret. Der er taget hul på vigtige overordnede diskussioner om prioritering og strategi, og ingen hellige køer.

Alder: 51; job: Professor i filosofi ved Syddansk Universitet; gift med Karin, far til Anton (19) og Wilhelm (15)

Den indre dommer

Elever

Deeskalationstræning for eleverne på Sørup Danske Skole.

Skemaet blev ændret i to dage på Sørup Danske Skole for 3./4. klasse, da de skulle have besøg af Willi Petersen, som til dagligt er lærer på Skovlund Danske Skole. For Willi kan noget særligt. Han kommer med en stor kuffert og et endnu større smil, og han kommer med en viden omkring deeskalation. Han har en viden om, hvordan man synliggøre adfærdsmønstre blandt eleverne i en klasse.

Forandringer

- Vi synes selv, at vi stod i stampe med nogle elever. Det var både dem, som ofte er udfarende og dem, som bare finder sig i det. I begge grupper oplevede vi ikke nogen forandring i adfærd ligegyldigt, hvad vi prøvede. Mødet med Willi gjorde, at vi ansatte på skolen fik mulighed for at opleve gruppen blive sat til nogle opgaver, hvor de mødte grænser, men samtidig også blev ført til nye handlemuligheder. Det var utroligt spændende og inspirerende, siger skoleleder Anja von Oettingen, som havde søgt midlerne til at få et deeskalationskursus ud til skolen gennem PPR.

- Vi har især en gruppe drenge, som sidder inde med lavt selvværd og skal kompensere det med udadvendt uheldig adfærd. Her var det interessant at se, hvordan Willi introducerede os alle til »Den indre dommer«. Det er jo den indre stemme, som vi alle har i os, men som vi også skal lytte til. Den indre dommer ved præcis, hvornår vi er gået

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Klassen skulle i fællesskab transportere en »farlig kugle« gennem hele gymnastiksalen kun ved hjælp af et afløbsrør.

for langt og kan på sigt hjælpe os med at styre noget af det uheldige krudt, vi skyder med, siger Manja Ratai-Grumser, som er klasselærer for holdet. Hun var hovedsagelig knyttet til at følge Willi sammen med klassen for at observere og iagttage, hvad der sker blandt eleverne, men også de andre ansatte var at finde i gymnastiksalen.

Bruge erfaringerne

- Vi må indrømme, at vi ser specielt en dreng nu med andre øjne. Han er ofte forstyrrende, men her tager han et ansvar og leder gruppen til at løse opgaven sammen. Det er vi imponeret over og vil minde ham om den styrke, siger klassens øvrige lærer Sonja Prühs og Jaqueline Pejunk.

Nu gælder det om for skolen at bruge nogle af de erfaringer videre hen.

- Jeg synes Willi har givet os en del redskaber og sat noget i gang også i os som undervisere. Vi vil jo helst have, at der kommer ejerskab over trivslen på hele skolen, og derfor kunne en mulighed være, at vi planlægger en trivselstime pr. uge pr. klasse, som så går på omgang i fagene og blandt lærerne. Det er så en præventiv indsats, som giver mere rolig undervisningstid, håber Anja von Oettingen.

FOTO: DANIELDÜRKOP

Bavnehøjskolens hold blev understøttet af et heppekor.

Klar til Danmarksmesterskaberne i høvdingebold

Idræt

Skovlund-Valsbøl Danske Skole skal med til Danmarksmesterskaberne i høvdingebold.

12 sydslesvigske skoler dystede i sidste uge om, hvem der skulle være

mester i høvdingebold. Turneringen fandt sted i idrætshallen i Flensborg, hvor både spillerne og deres fans sørgede for en helt vild lydkulisse. Efter 30 indledende puljekampe og 6 placeringskampe, stod det klart, at Skovlund-Valsbøl Danske Skole, ligesom sidste år, blev kredsmester og

går videre til finalen i Danmark som spilles den 15. og 16. maj. For to år siden var det i øvrigt holdet fra Lyksborg Danske Skole, som blev Danmarksmester.

Nye ledere

Min institution: Ingrid-Hjemmet.
Navn: Kirsten K. Johansen.
Alder: 53 år
Familieforhold: GGift. Har to voksne sønner, på hhv. 25 og 28 år.

Jeg kommer oprindeligt fra: Rødekro.

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg havde hørt meget positiv omtale omkring Dansk Skoleforening, og fordi jeg søgte nye udfordringer som daginstitutionsleder.

Mine fritidsinteresser er: Gymnastik og powerhoop. Gåture i naturen.

Min yndlingsbog/film/musik: Bøger: af Steen Hildebrandt, Scharmer, Teori U, Støt mestrings – bryd mønstre. Hører gerne f.eks. P. Krebs, L. Lilholt, Anne Linnet, Michael F. og Danser med drenge.

I skolen var jeg bedst til: Matematik, kommunikation, organisation og ledelse.

Jeg har før arbejdet som: Laborant inden for bl.a. levnedsmiddelkontrollenheden før jeg valgte at læse til pædagog. Jeg har været daginstitutionsleder i børnehaver og integrerede institutioner i Danmark i mere end 14 år.

Danskkurserne i Vestermølle er godt besøgt.

Danskkursus ved Ejderen

Danskundervisning.

Der er stor interesse for danskundervisning i Vestermølle. Kurserne er altid fyldt op. Da det ikke er muligt at finde undervisere nok, kan skolen kun tilbyde to kurser om året.

Vestermølle. Sydslesvigs sydligste skole og børnehave. Kun små fem km fra Ejderen. Det er mørkt. Der er ikke et menneske på gaden. Det er onsdag aften på Vestermølle Danske Skole. Klokkeren er kvart i syv. Der er lys i skolens vinduer. Inde i klasseværelset er børnehaveleder og pædagog Inken Fløge ved at gøre klar til et nyt hold forældre, der har meldt sig til danskundervisning.

Skolen og børnehaven

I Vestermølle er der en dansk skole med 18 børn og en dansk børnehave med 17 børn.

Blandt skolens forældre er der en del, der gerne vil have undervisning i dansk. Skolen arrangerer derfor to danskkurser om året.

Det ene er begynderkurset, hvor alle de daglige rutiner og vendinger bliver lært. Hilse, præsentere sig, hverdagen i skole og børnehave, arbejdspladsen, lønafregning, sygehus og sygdomsberetninger, ferieord, børnelege, tal, alfabet og så videre. Det er Inken, der står for kurset.

Metoden er, at de lærer dansk ved at synge, dramatisere talemåder,

udføre rollespil og gennem almindeligst danske børnelege. Materialet har Inken selv lavet. Klasselokalet er forberedt til danskundervisning. Overalt hænger der plancher og skilte med ting, forældrene skal stifte bekendtskab med i aften. Der er undervisningsmateriale til hver af de 20 mødegange.

Det andet kursus, forældrene i Vestermølle får tilbudt er mere traditionelt undervisningscenteret. Der undervises de også i sprogets grammatiske elementer, og ordene og objekterne i den danske grammatik. Det er skolen leder, Gitte Hougaard Werner, der står for det.

Betaling ved aftenkassen

Ti minutter før kurset begynder, er der kø i indkørslen. Som på tælling kommer der ti biler, og parkeringspladsen er fyldt.

Lige inden for døren i klasselokalet sidder Inken ved et skolebord. Nu står der 17 kursister pænt i kø, som ved et arrangement, hvor man betaler ved kassen, når man kommer.

På små 15 minutter har hun indkasseret kursusgebyret, noteret de nødvendige personlige data, og de 17 kursister sidder ved de pænt opstillede borde. Ved hver plads ligger der en liste over, hvad de skal lave de næste par gange.

- Velkommen. Som I kan se, har jeg dækket op til danskundervisning. Rundt på border, væggene og på skabene hænder der billeder, tekster, plancher med det, vi skal arbejde

med de næste ti gange, siger Inken

De næste 45 minutter foregår i et forrygende tempo. Det hele foregår på dansk. Når et nyt ord introduceres, oversættes det første gang til tysk.

Mere dansk

Alle kursisterne er forældre til børn på skolen. Det er ikke ualmindeligt, at der er forældre, der tager kurserne to gange.

- Det er et ret intensivt kursus, siger Inken.

Forældrene vil gerne have flere kurser, men det er ikke muligt at skaffe flere undervisere, der vil tage turen helt til Vestermølle.

Ginalie Zuch har et barn i børnehaven og et barn, der skal i børnehaven næste år.

- Vi er overbevist om, at vores børn skal i dansk skole og børnehave. Det er hele familien besluttet. Familien vil gerne på flere danskkurser, end skolen kan tilbyde.

- Vi har så valgt, at vi vil tage på weekendkurser på højskoler i Danmark, fortæller hun.

Efter pausen stiller kursisterne op i rundkreds. De skal nu præsentere sig selv i en sangleg. Teksten er hængt op på et skab.

Mint mavn er xxx og her er jeg. Og her er jeg. Synger de for hinanden de næste ti minutter. Et par af mændene ser ud, som om det er lidt kejtet for dem, men de gør det, og er tydeligt lettede, når de har overstået det.

Sammenlægningen af skolerne i Store Vi og Vanderup

Skoler

Samarbejdsrådene skal diskutere scenarier for det fremtidige samarbejde.

Efter påskeferien og frem til sommerferien starter en prøveordning på de to danske skoler i Store Vi og Vanderup, hvor eleverne undervises sammen. Det vil ske på Stor Vi Danske Skole, men uden at der på nuværende tidspunkt tages en beslutning om, hvor undervisningen kommer til at finde sted i fremtiden. Det er resultatet af en række møder med de to skolers samarbejdsråd. Det er også samarbejdsrådene, som nu i første omgang skal se, om de i fællesskab kan komme frem til et scenarie for det fremtidige samarbejde.

Barnets tarv

- Beslutningen tager udgangspunkt i barnets tarv og de pædagogiske hensyn. Men prøveordningen får elevgruppen mulighed for at blive rystet sammen. Det var forældrenes ønske, at man ikke venter til efter sommerferien med at samle eleverne, hvis nu skolerne skal lægges sammen under alle omstændigheder. At undervisningen for hele elevgruppen i prøveordningen foregår

i Store Vi hænger sammen med, at vi så kun skal bruge en lille bus til at køre de tolv elever fra Vanderup, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

- I sidste ende er det styrelsen, der træffer beslutningen, men vi vil ikke trække et færdigt scenarie hen over hovedet på de berørte. Derfor påbegynder samarbejdsrådene nu, med hjælp fra en ekstern mediator, deres arbejde. Vi skal have et resultat inden sommerferien, enten ved at samarbejdsrådene kommer med en enig indstilling om, hvordan undervisningen i fremtiden skal organiseres eller ved, at de beder Skoleforeningens styrelse om at træffe beslutningen, siger Skoleforeningens formand Udo Jessen.

Bæredygtighed

- Beslutningen vil altid blive taget ud fra en »bæredygtighedstrekant«: pædagogisk, økonomisk og ikke at forglemme den mindretalspolitiske indfaldsvinkel, siger han.

Uanset det fremtidige scenarie er Skoleforeningen i gang med at se på muligheden for at udvide kapaciteten i Store Vi-Vanderup daginstitution. For det er her, der er skabt grobund for udvikling i mindretallet.

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

VI HAR BRUG FOR DIG!

VI SØGER EFTER VIKARER TIL VORES DAGTILBUD OG SKOLER

Er du på pædagog- eller læreruddannelsen og har lyst til at afprøve dig selv i dit drømmejob? Så kontakt os og hør nærmere om vikarjobs hos Dansk Skoleforening for Sydslesvig. Skoleforeningen driver 57 dagtilbud og 45 skoler, der ligger fordelt over hele Sydslesvig. Læs mere på www.skoleforeningen.org/vikar

Hvem er jeg, og hvor har jeg hjemme?

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Bøger

Skoleforeningen er med til at udgive tre billedbøger.

Tre aktuelle letlæste bøger for børn og deres forældre handler om at finde sig selv – både som menneske og som borger i verden. I bøgerne møder læseren den lille hanekylling, der kan være både oppe og nede, dukken Silja, der må flygte fra krigen sammen med sin pige og Klara fra Sydslesvig, der kan være både dansk og tysk på samme tid.

Det er med stolthed, vi præsenterer disse tre bøger, som har rod i det danske samfund i Sydslesvig, men har budskaber til børn både nord og syd for grænsen. Bøgerne handler om netop rødder. Er det muligt at have sine rødder flere steder? Og hvad sker der med mit rodned, hvis jeg må flygte til et andet land, siger Steffen Larsen, som har været redaktør på projektet.

Og til dagligt er børne- og ungdomsbogsanmelder ved dagbladet Politiken.

Bøgerne er produkter fra et kursus for tegnere og forfattere på Jaruplund Højskole i efteråret 2015. Kurset var arrangeret af Dansk Forfatterforening og højskolen, og hensigten var at arbejde med oplysning og formidling omkring forholdene i Sydslesvig. Det resulterede i en række tekster og yderligere opfordring til at skabe bogmanuskripter og illustrationer, hvoraf tre er blevet valgt til udgivelse.

- Det har været muligt takket være generøs støtte fra Sydslesvigudvalget og andre fonde, sagde Steffen Larsen.

Bag bogudgivelserne står Jaruplund Højskole, Center for Undervisningsmidler ved Dansk Skoleforening for Sydslesvig samt Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. Bøgerne kommer blandt andet til at stå

Silja min Sila (billede foroven) er en flygtningehistorie taget lige ud af hverdagen. Betyder det noget (billede øverst til højre) er en grundbog for børn der vil vide noget om Sydslesvig.

på alle skolebiblioteker i Sydslesvig og kan bestilles som klassesæt hos CFU i Sydslesvig og alle CFU'er nord for grænsen. På CFUs hjemmeside (www.cfu-sydslesvig.de) vil der til hver enkelt bog ligge undervisningsmateriale.

MIDTMELEMMEN fortæller den sandfærdige historie om en lille hanekylling, der bliver trukket rundt i alle retninger af løven og ørnen. De kræver begge to, at han skal være deres

undersåt. Men kan han det? Kan han ikke bare være sig selv?

MIDTMELEMMEN har en kort og præcis tekst af Carsten Flink og overdådige illustrationer af Ursula Seeberg. Bogen henvender sig til de mindste kigge/læsere fra omkring 3 år.

SILJA MIN SILJA er en flygtningehistorie taget lige ud af hverdagen. Da krigen kommer til dalen i bjergene, må familien flygte. Pigen husker sin dukke Silja, som kommer ud for

Midtmelem har blandt andet løven og hanekyllingen som hovedpersoner.

mange oplevelser undervejs.

SILJA MIN SILJA har en smuk, rytmisk tekst af Inge Duelund Nielsen og bevægende billeder af Birde Poulsen. Bogen kan læses/høres fra omkring 4 år.

BETYDER DET NOGET? kan meget vel blive »grundbogen« for børn, der vil vide noget om Sydslesvig. Her er den store historie (siden 1864) fortalt i små tekster om mennesker, der har levet og situationer, der har bragt

dem videre.

BETYDER DET NOGET er skabt af Tove Krebs Lange, der selv har en baggrund i landsdelen. Hun fremlægger sit stof, så man bliver kloge og glade. Teksterne er velvalgte, historierne funkler og billedsiden rammer øjet og hjertet på smukkeste vis. Bogen målgruppe er fra ca. 12 år og op.

Run på efterskolerne

Kontakten til Danmark

Efterskolernes dag på A. P. Møllers Skolen.

Ca. 250 sydslesvigere, mest elever og deres forældre, var forleden med til Efterskolernes Dag på A.P. Møllers Skolen i Slesvig. I alt 18 danske ef-

terskoler og Ladelund Ungdomsskole benyttede sig af muligheden til at præsentere sig for de sydslesvigske elever, der overvejer at tage på en efterskole.

Skoleforeningens konsulent for uddannelse og job, Stephanie Schönbeck-Graf, var godt tilfreds med arrangementet.

- Der har været nogle gode samtaler

og jeg ved, at nogle af efterskolerne har fået aftaler med nogle af de unge om et besøg. Det samme gælder vores initiativ »14 dage på efterskole«, hvor vi sender unge sydslesvigere afsted, siger hun.

Et stort emne til Efterskolernes Dag var også nyheden om, at Skoleforeningen i fremtiden vil sende alle 7. Klasser afsted på et 24 timers ef-

terskolebesøg.

- Det kommer til at få en kæmpe virkning, især at forældrene, som henter eleverne efter de 24 timer, ser efterskolerne, siger Stephanie Schönbeck-Graf.

En stor oplevelse

Det var både eleverne og deres forældre enige i.

- Det bliver en stor oplevelse for de unge, var der flere, der sagde.

Og efterskole er noget for alle. Der er en bred vifte af skoler lige fra idrætsefterskoler til efterskoler med håndværk eller rollespil.

- Mødet med Danmark kan slet ikke overvurderes, mener A. P. Møllers Skolens skolevejleder Sven-Ulf Jansen.

- Vi mister ikke elever, når de tager til Danmark i et år. Eleverne vin-

der noget, og de får en helt anden tilknytning til Danmark, siger han.

En af de efterskoler, som håber at kunne tage imod sydslesvigske elever, er efterskolen Epos på Als.

Efterskolen Epos er for dem, der er rollespillere, cosplayere, skuespilleren, taktikeren eller bogslugeren.

Epos er en af de efterskoler, som tilbyder et 14 dages ophold for elever fra det danske mindretal, og dansklærer Simon Steen Hansen glæder sig til det nye initiativ med 24 timer på efterskolen.

- Vores skole har jo blandt andet 1864 på undervisningsplanen, og det er selvfølgelig ekstra spændende at have elever med på holdet, som kommer fra de steder, 1864 omhandler.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

På Øse Efterskole er virtuel realitet et af undervisningsemnerne.

Efterskolernes dag var godt besøgt.